

EUROOPA KOHTU OTSUS

25. oktoober 1983*

[...]

Kohtuasjas 107/82,

Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG, Frankfurt am Main, esindajad: Martin Hirsch ja Fritz Oesterle advokaadibüroost Rechtsanwälte Gleiss, Lutz, Hootz, Hirsch and Partners, Stuttgart, kohtudokumentide kättetoimetamisadress: Ernest Arendti büroo Luxembourgis, 34 B rue Philippe-II,

hageja,

versus

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: selle õigusosakonna liikmed Christoph Bail ja Götz zur Hauzen, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress: selle õigusosakonna liikme Oreste Montalto büroo Luxembourgis, Jean Monnet Building, Kirchberg,

kostja,

hagiavaldus komisjoni 6. jaanuari 1982. aasta otsuse nr 82/267/EMÜ seoses EMÜ asutamislepingu artiklis 85 ette nähtud menetlusega (IV/28.748 – AEG-Telefunken; EÜT, L 117 lk 15) kehtetuks tunnistamiseks,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed T. Koopmans, K. Bahlmann, Y. Galmot, kohtunikud P. Pescatore, lord Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco ja O. Due,

kohtujurist: G. Reischl,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

---

* Kohtumenetluse keel: saksa.

otsuse

[...]

Põhjendused

1. Allgemeine Elektrizitäts-Gesellschaft AEG-Telefunken AG (edaspidi: „AEG”), Frankfurt am Main, esitas EMÜ asutamislepingu artikli 173 teise lõigu alusel hagiavalduse, mis saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 24. märtsil 1982, komisjoni 6. jaanuari 1982. aasta otsuse nr 82/267/EMÜ seoses EMÜ asutamislepingu artiklis 85 ette nähtud menetlusega (IV/28.748 – AEG-Telefunken; EÜT, L 117 lk 15) kehtetuks tunnistamiseks.

2. Hageja, kes on Saksa õiguse alusel asutatud aktsiaselts, mis tegeleb muu hulgas elektrooniliste tarbekaupade (telerid, raadiod, magnetofonid, grammofonid ja audiovisuaalseadmed) arendamise, tootmise ja turustamisega. Alates 1970. aastast on neid tooteid tootnud ja turustanud AEG tütarettevõtja Telefunken Fernseh- und Rundfunk-GmbH (edaspidi: „TFR”), mis on olnud alates 1. juunist 1979 AEG iseseisev divisjon. Telefunkeni tooteid turustavad Saksamaal AEG müügiesindused ja filiaalid ning teistes ühenduse liikmesriikides AEG tütarettevõtjad, kes igas liikmesriigis turustamise eest vastutavad, st, käesoleva kohtuasjaga seoses Prantsusmaal AEG-Telefunken France (edaspidi: „ATF”) ja Belgias AEG-Telefunken Belge (edaspidi: „ATBG”).

3. Mitme Telefunkeni toote turustamiseks ühisturul nn viie punkti programmi raames, mis hõlmab eelnimetatud elektroonilisi tarbekaupu, teavitas AEG komisjoni 6. novembril 1973 Telefunkeni kaubamärgiga toodete valikturustussüsteemist (*Vertriebsbindung für Telefunken-Markenwaren*), mis põhineb kvalifitseeritud edasimüüjatega erinevatel turustamisetappidel sõlmitud standardsetel lepingutel (*EG-Verpflichtungsscheine*). AEG tegi seejärel komisjoni soovil süsteemis teatud muudatusi. Konkurentsi peadirektor teatas AEG-le 17. mai 1976. aasta kirjaga, et tal ei ole EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 seisukohalt vastuväiteid standardse valikturustuslepingu versiooni kasutamisele, millest oli talle teatatud 16. märtsil 1976.

4. Kuna komisjon sai aja möödudes elektrooniliste tarbekaupade sektoris tegutsevatest ettevõtjatelt AEG kohta arvukalt kaebusi, tundus komisjonile, et valikturustussüsteemi tegelik kohaldamine AEG ja selle tütarettevõtjate poolt ei vastanud skeemile, millest talle oli teatatud. Seepärast kontrollis ta 26. ja 27. juunil 1979 ettevõtjaid TFR, ATBG ja ATF kohapeal ja kuna dokumendid, millega ta selle käigus tutvus, kinnitasid tema kahtlusi, algatas ta 29. mai 1980. aasta otsusega AEG suhtes määruse nr 17 artikli 9 lõike 3 alusel menetluse.

Selle menetluse kohaselt võttis komisjon 6. jaanuaril 1982. aastal vastu vaidlustatava otsuse, milles leidis, et AEG oli kohaldanud oma valikturustussüsteemi ebaõigesti, diskrimineerides teatavaid turustajaid ja mõjutades otseselt või kaudselt edasimüüjate edasimüügihindu, ning et seda oli tehtud eesmärgiga teatavaid turustusvorme põhimõtteliselt välistada ning hoida

hindu teataval tasemel. Otsuses märgitakse, et AEG on rikkunud oma valikturustuslepingu kohaldamisega EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1, nõutakse avastatud rikkumiste kohest lõpetamist ja määratakse talle trahv üks miljon eküüd ehk 2 445 780 Saksa marka.

6. Hagivalduse kinnituseks esitatud nõuetes märgib hageja:

I . Vaidlustatud otsuse vastuvõtmiseni läbi viidud menetlusega eirati eeskirju, kuna AEG on seisukohal, et:

- a) asjaolusid ei uuritud piisavalt;
- b) dokumente valiti ja kasutati meelevaldsete kriteeriumite kohaselt;
- c) tõlgendati ebaõigesti tegelikke turutingimusi;
- d) varasemate uurimiste tulemusi ei mainitud;
- e) rikuti kaitseõigust.

II. EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõike 1 kohaldamiseks kehtestatud tingimused puudusid järgmiste tegurite tõttu:

- a) AEG ja selle tütarettevõtjate kritiseeritava tegevuse ühepoolsus;
- b) valikturustusüsteemi kasutamisel minimaalse kasumimarginaali alalhoidmise tagamisele suunatud tegude seaduslikkus;
- c) vastuväidete objektiks oleva käitumise ebatüüpilisus;
- d) asjaolu, et käitumist, mille suhtes vastuväiteid esitatakse, ei saa omistada AEG-le;
- e) takistuste puudumine ühendusesisesele kaubandusele.

III. Vaidlustatud otsuse aluseks olevad vastuväited on põhjendamatud, kuna:

– puudusid süsteemiga vastuolus olnud turustuspõhimõtted ja juhtumid, mil neid põhimõtteid oleks kohaldatud;

– puudusid valikturustusüsteemiga mitteühtivad põhimõtted müügihindade mõjutamiseks ja juhtumid, mil neid põhimõtteid oleks kohaldatud.

7. Poolte vahel on tekkinud ka vaidlus viivise üle, mida AEG peaks komisjoni arvates tasuma, kui ta on menetluse tulemusena kohustatud trahvi maksma. Komisjon oli teatanud, et ta võib otsuse ajutise jõustamise peatada, kui hageja kohustub tasuma temale soodsa

kohtuotsuse korral viivist, ning AEG nõustus, esitades reservatsiooni, et kohus kuulutab, et neid intresse tuleb tegelikult tasuda.

8. 6. mai 1982. aasta määrusega AEG hagi kohta, mis oli esitatud samal ajal põhihagiga, peatas Euroopa Kohtu president täitmise komisjonile 17. märtsil 1982. aastal esitatud tagatise kehtivuse ajaks. Määruses rõhutati, et AEG reservatsioon on seaduslik ning aktsepteeritav ning et küsimus, kas viivist tuleb maksta, kuulub tõepoolest põhimenetlusega tegeleva kohtu pädevusse.

I - Nõuded vaidlustatava otsuseni viinud menetluse seaduslikkuse vaidlustamiseks

A – Faktide ebapiisav uurimine

9. AEG väidab, et komisjon on eiranud kõiki tegureid, millega on Euroopa Ühenduse tasandil põhjendatavad valikturustussüsteemi kohaldamise üksikasjad, ning piirdunud ligikaudu 500 dokumendi konfiskeerimisega ja lõikude tsiteerimisega mitte rohkem kui ligikaudu 40 dokumendist nende hulgast.

10. Seoses sellega tuleb märkida, nagu komisjon õigesti väidab, et komisjon ei ole mitte mingil juhul kohustatud konfiskeerima või kopeerima uurimise eesmärgil kõiki valikturustussüsteemiga seotud dokumente. Tegelikult on vaja arvesse võtta ainult süsteemi ebaõige kohaldamisega seotud dokumente.

B – Dokumentide valimine ja kasutamine meelevaldsete kriteeriumide kohaselt

11. AEG arvates ei võetud arvesse neid komisjoni poolt 26. ja 27. juunil 1979 läbiviidud kontrollimiste käigus konfiskeeritud dokumente, mille põhjal teda võiks õigeks mõista. Komisjon jättis arvestamata ka teatavad AEG-le soodsad järeldused, millele ta uurimise käigus jõudis, kuid kasutas teisi tõendeid täiesti meelevaldsete kriteeriumite kohaselt.

12. AEG esitab oma nõuete tõestamiseks järgmised väited:

i) Komisjon tugines oma otsuse punktis 28 hindade kindlaksmääramise suhtes esitatud vastuväite tõestamiseks teabele, mille hr Iffli oli esitanud lihtsalt vastuseks teabenõudele, võtmata arvesse, et ta oli põhimõtteliselt igasuguse valikturustussüsteemi vastu.

ii) Ratio kaupluse puhul jättis komisjon arvestamata asjaolu, et Ratio enda juhid kinnitasid, et nende kauplus Kasselis ei vastanud spetsialiseeritud kaubanduse tingimustele.

iii) Ettevõtja Verbinnen ei ole kunagi väitnud, et ATBG on talle survet avaldanud.

iv) Belgia ettevõtjatele adresseeritud teabenõuetele süsteemi ebaõige kasutamise kohta ATBG poolt saadi eitavad vastused. Kuid neid küsimusi ega vastuseid otsuses ei mainitud.

v) Komisjon võttis arvesse vaid üht paljudest AEG koostatud dokumentidest – ning kasutas seda pealegi meelevaldselt –, kuid ei kasutanud tõendeid, mida AEG oli menetluse käigus esitanud või pakkunud.

13. Seoses sellega tuleb rõhutada, et juhtumid, mille kohta ei ole vastuväiteid esitatud, ei tarvitse tõendada süsteemi õiget kohaldamist, kuna ebaõige kohaldamine oleks nõudnud AEG sekkumist vaid suhteliselt harvadel juhtudel, mil AEG leidis, et on olemas paralleelse importimise või väga tiheda hinnakonkurentsi oht. Neid asjaolusid arvestades ei pidanud komisjon seega läbi vaatama juhtumeid, mille suhtes rikkumisi ei arutatud.

14. Samas tuleb AEG väiteid üksikasjalikult uurida seoses Iffli, Ratio ja Verbinneri juhtumitega, sest nende puhul väidetakse, et komisjon leidis, nagu oleks toimunud rikkumine, kuna oli meelevaldselt kõrvale lükanud tegurid, mis oleksid paratamatult viinud teistsugusele järeldusele.

15. Need väited on sellises valguses vaadelduna võrdväärset väitega, et komisjon on selle kindlaksmääramisel, kas teatavad juhtumid on käsitatavad valikturustussüsteemi ebaõige kohaldamisena, nende juhtumitega seotud väiteid valesti tõlgendanud. Seega on küsimus tegelikult üksikjuhtumite sisu hindamises – mida käsitletakse eraldi sisulisel läbivaatamisel – ja mitte eeskirjade eiramises komisjoni poolt.

C – Tegelik turutingimuste ebaõige tõlgendamine

16. AEG väidab, et komisjon ei võtnud arvesse elektrooniliste tarbekaupade turul tervikuna valitsevat olukorda, ning jättis arvestamata sellised tegurid nagu tihe konkurents selles sektoris, mis tähendas, et turustuspõhimõtted, mis on suunatud heakskiidetud edasimüüjate arvu piiramisele ja kõrgete müügihindade alalhoidmisele, oleksid olnud ebamõistlikud.

17. Seoses selle väitega tuleb kohe algul märkida, et sellise olukorra kindlaksmääramine, milles ettevõtjal oleks olnud ebasoovitav teataval viisil toimida, ei saa iseenesest tõestada, et selliselt ei toimitud, kuna võib ette kujutada, et kõnealune ettevõtja võis tegelikku olukorda turul ebaõigesti hinnata või siis olukorrast teadlik olles suhtuda liiga optimistlikult hinna alalhoidmise põhimõtetest tulenevatesse eelistesse, arvates, et need kaaluvad üles konkurentsipositsioonide kaotusest tulenevad puudused.

18. Seega, nagu komisjon on õigesti märkinud, võib leida, et AEG ei võtnud kõrge hinna alalhoidmise põhimõtete omaksvõtmisega isegi tiheda konkurentsi tingimustes liigseid riske, kuna edasimüüjad soovisid igal juhul oma tootevalikut Telefunkeni kaubamärgiga toodetega täiendada ning olid üldjuhul kõrge kaubandusliku hinnalisandiga nõus.

D – Eelmiste uurimiste tulemuste mainimata jätmine

19. AEG väidab, et kuna komisjon oli saanud pärast valikturustussüsteemi siseviimist 1973. aastal arvukaid kaebusi, milles seati AEG ja selle tütarettevõtjate käitumine kahtluse alla, oli komisjon algatanud menetluse, millest oli hiljem loobunud. Väidetakse, et see näitab, et

komisjon ei olnud uurimiste käigus leidnud, et valikturustussüsteemi on ebaõigesti kohaldatud. Nende käesoleva vaidlusega mittekokkusobivate eelmiste juhtude mainimata jätmine tõendab väidetavalt, et komisjon oli käesoleval juhul otsuse juba ette ära teinud.

20. Komisjon eitab õigesti, et kõnealuste kaebuste uurimata jätmist võiks tõlgendada soodsa otsusena valikturustussüsteemi AEG poolse kohaldamise kohta. Tuleb märkida, et isegi kui komisjon on seisukohal, et üksikjuhul ei ole valikturustussüsteemi õigesti kohaldatud, ei ole ta kohustatud alustama suuremastaabilist uurimist, nagu on ette nähtud määruse nr 17 artiklis 9, kui ei ole alust arvata, et see juhtum näitab ettevõtja põhimõttelist suhtumist. Seepärast on loomulik, et komisjon otsustas alustada määruses nr 17 ette nähtud menetlust alles pärast arvukate kaebuste ja ettekannete saamist, mis olid komisjoni veennud, et valikturustussüsteemi tõepoolest ebaõigesti kohaldati.

E – Kaitseõiguse rikkumine

21. AEG väidab, et kaitseõigust on rikutud, kuna komisjon:

a) ei esitanud talle hr Iffli 12. augusti 1980. aasta kirja täielikku teksti, milles viidati hageja ebaõigele tegevusele, ning hageja ei saanud seetõttu esitada oma seisukohti selles küsimuses;

b) kasutas vaidlustatavas otsuses dokumente, mida ei olnud 2. juuni 1980. aasta vastuväiteteatises mainitud, kuigi need olid sel ajal juba komisjoni valduses;

c) võttis otsuse vastu muu hulgas üksikjuhtumite põhjal, mida ei olnud vastuväiteteatises mainitud (*Mammouth, Verbinnen*).

22. Seoses hr Iffli kirjaga väidab AEG, et kuna ta sai sellega tervikuna tutvuda alles pärast otsuse vastuvõtmist, ei olnud hagejal selgelt võimalust seda vastuväiteteatisele vastamisel kasutada.

23. Komisjon väidab, et hr Iffli kirja ei saanud algul hagejale tervikuna teatavaks teha konfidentsiaalsusest ja ärisaladuse kaitsest tulenevatel põhjustel.

24. Seoses sellega tuleb märkida, et komisjon oleks pidanud neil kaalutlustel loobuma selle dokumendi kasutamisest tõendina. Põhjendatud on AEG seisukoht, et ta ei saa lubada kasutada enda vastu dokumenti, millest osa ei olnud talle teatavaks tehtud, ning et kostja ei saa otsustada, kas dokument või selle osa on asjassepuutuva ettevõtja kaitseks kasutatav.

25. Järelikult ei saa lubada kasutada hr Iffli 12. augusti 1980. aasta kirja käesolevas kohtuasjas tõendina.

26. Seoses dokumentidega, mida on mainitud ainult otsuses (TFR Münsteri müügiesinduse 29. juuni 1976. aasta kiri; ATF 7. juuli 1977. aasta märgukiri; ATF 20. oktoobri 1978. aasta märgukiri), väidab komisjon, et hageja oli nende dokumentidega juba tutvunud, sest need

olid pärit tema enda esindustest ning neid kasutati ainult juba esitatud vastuväidete kinnituseks.

27. Seoses sellega tuleb märkida, et tähtsad ei ole mitte dokumendid ise, vaid järeldused, mis komisjon on nende põhjal teinud. Kuna neid dokumente ei olnud vastuväiteteatises mainitud, oli AEG-l õigus asuda seisukohale, et need ei olnud kohtuasja seisukohalt olulised. Hageja mitteteavitamisega nende dokumentide kasutamisest otsuses ei võimaldanud komisjon AEG-l esitada õigel ajal oma seisukohta nende dokumentide väärtuse kohta tõenditena. Seega ei saa lubada neid dokumente selles kohtuasjas tõenditena kasutada.

28. Samadel põhjustel ei saa arvesse võtta Mammouthi juhtumit, kuna seda ei olnud vastuväiteteatises mainitud.

29. Samas tuleb seoses Verbinneneni juhtumiga mainida, et kuigi seda ei olnud vastuväiteteatises mainitud, teatati sellest AEG-le piisavalt varakult, et ta saaks oma märkused enne vaidlustatava otsuse vastuvõtmist ette valmistada.

30. Kokkuvõttes tuleb märkida, et AEG nõuded, et vaidlustatava otsuse vastuvõtmiseni viinud menetlusega eirati eeskirju, on osutunud alusetuteks, välja arvatud kaitseõiguse rikkumist puudutav väide. See nõue ei ole aga üldise ulatusega, sest see hõlmab ainult väidetavaid rikkumisi teatavatel üksikjuhtudel, ning sellega ei saa seega väita, et menetlusega tervikuna on eeskirju eiratud. Järelikult teatavate komisjoni kasutatud dokumentide väljajätmine kaitseõigust rikkudes ei ole oluline, välja arvatud, kui komisjoni vastuväiteid saab tõestada ainult neile dokumentidele viidates.

II – Väited, millega vaidlustatakse EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 kohaldamiseks kehtestatud tingimuste olemasolu

A – AEG-le ja selle tütarettevõtjatele omistatud tegevuse ühepoolsus

31. AEG väidab, et tegevus, mille üle vaidlustatud otsuses kaevatakse, nimelt teatavate ettevõtjate mittevastuvõtmine ja meetmete võtmine hindade mõjutamiseks, on ühepoolsed tegevused ega kuulu seetõttu artikli 85 lõike 1 alla, mis puudutab ainult ettevõtjatevahelisi kokkuleppeid, ettevõtjate ühenduste otsuseid ja kooskõlastatud tegevusi.

32. Selle väite õigeks hindamiseks on kohane kaaluda valikturustussüsteemide õiguslikku tähtsust.

33. Valiksüsteemina käsitatavad kokkulepped üldjuhul kahjustavad konkurentsi ühisturul. Euroopa Kohtu pretsedendiõiguses on aga alati tunnustatud, et konkurentsi soodustavaks hinnakonkurentsi vähendamiseks võib olla muid põhjendatud vajadusi peale hinna, näiteks spetsialiseeritud kaubanduse säilitamine, mis on võimeline osutama eriteenuseid seoses kvaliteetsete ja kõrgtehnoloogiliste toodetega. Seega valikturustussüsteemid, kui need on suunatud põhjendatud eesmärgi saavutamisele, millega on võimalik konkurentsi parandada

muude tegurite poolest peale hinna, on seega konkurentsielement, mis on artikli 85 lõikega 1 kooskõlas.

34. Valikturustussüsteemile omased piirangud on seega vastuvõetavad ainult tingimusel, et nende tegelik eesmärk on konkurentsi eelmainitud mõttes parandada. Muidu ei oleks need põhjendatud, sest nende ainus mõju seisneks hinnakonkurentsi vähendamises.

35. Seega tagamaks, et valikturustussüsteemid põhineksid ainult sellel eesmärgil ning et neid ei saaks kehtestada ega kasutada ühenduse õigusega vastuolus olevatel eesmärkidel, märkis Euroopa Kohus oma 25. oktoobri 1977. aasta otsuses (*Metro v. komisjon* (1977) EKL 1875), et selliseid süsteeme on lubatud kasutada, kui edasimüüjaid valitakse objektiivsete kvalitatiivsete kriteeriumite järgi, mis on seotud edasimüüja ja tema töötajate tehnilise kvalifikatsiooniga ning tema kauplemisspinna sobivusega, ning et selliseid tingimusi seatakse ühtmoodi kõikidele potentsiaalsetele edasimüüjatele ning ei kohaldata diskrimineerivalt.

36. Järelikult valikturustussüsteemi kasutamisega, mis põhineb muudel kriteeriumitel peale eelmainitute, rikutakse artikli 85 lõiget 1. Seisukoht on sama, kui süsteemi, mis on põhimõtteliselt ühenduse õigusega kooskõlas, kohaldatakse praktikas viisil, mis on sellega vastuolus.

37. Sellist tava tuleb lugeda ebaseaduslikuks, kui tootja keeldub kõrge hinnataseme alalhoidmiseks või teatavate ajakohaste turustuskanalite välistamisega heaks kiitmast turustajaid, kes vastavad süsteemi kvalitatiivsetele kriteeriumitele.

38. Tootja selline suhtumine ei ole ettevõtja seisukohalt ühepoolne käitumine, nagu AEG väidab, mille suhtes ei kohaldata asutamislepingu artikli 85 lõikes 1 sätestatud keeldu. Vastupidi, see moodustab osa ettevõtja ja edasimüüja vahelistest lepingulistest suhetest. Turustaja tunnustamisel põhineb tema heakskiitmine AEG põhimõtete vaikival või sõnaselgel tunnustamisel lepingupoolte poolt, kuid nende põhimõtete kohaselt muu hulgas jäetakse võrgustikust välja kõik turustajad, kes tunnustamiseks kvalifitseeruvad, kuid ei ole nõus neid põhimõtteid järgima.

39. Seega tuleb järeldada, et ka heakskiitmisest keeldumine toimub lepinguliste suhete raames volitatud edasimüüjatega, sest selle eesmärk on tagada konkurentsi piiravate kokkulepete järgimine, mille alusel sõlmitakse tootja kokkulepped heakskiidetud edasimüüjatega. Keeldumine tunnustada edasimüüjaid, kes vastavad eelnimetatud kvalitatiivsetele kriteeriumitele, tõendab seega süsteemi ebaseaduslikku rakendamist, kui neid on piisavalt palju, et välistada võimalust, et need on üksikjuhud ning see käitumine ei ole süstemaatiline.

B – Valikturustussüsteemiga minimaalse kasumimarginaali alalhoidmise tagamisele suunatud tegevuse seaduslikkus

40. AEG väidab, et käitumine, mille suhtes on vastuväiteid esitatud, on suunatud spetsialiseeritud kaubanduse püsijäämiseks vältimatult vajaliku hinnataseme alalhoidmiseks, ning et kui valikturustussüsteemide kasutamine on põhjendatud sellise kaubanduse olemasolu tagamiseks, mille kulud on palju kõrgemad kui mittespetsialiseeritud kaubandusel, ei saa neid süsteeme pidada ühenduse õigusega vastuolus olevateks, kui need on sellise struktuuriga või neid kohaldatakse selliselt, et heakskiidetud edasimüüjatele on tagatud minimaalne kasumimarginaal. Seoses sellega mainib ta eelnimetatud *Metro* kohtuotsuse lõike 21 viiendat lõiku, mille kohaselt: „spetsialiseeritud hulgi- ja jaemüüjate soov hoida alal teatavat hinnataset, mis vastab soovile säilitada tarbijate huvides jätkuvalt seda turustuskanalit seoses uute turustusviisidega, mis põhinevad muud liiki konkurentsipõhimõtetel, on üks eesmärkidest, mida võib taotleda, ilma et nende suhtes oleks tingimata kohaldatav artikli 85 lõikes 1 sätestatud keeld, ja kui see ongi kohaldatav, kohaldatakse nende suhtes tervikuna või osaliselt artikli 85 lõiget 3.”

41. Tuleb siiski rõhutada, et *Metro* kohtuasjas ei olnud küsimus käitumises, mille eesmärk oli takistada selliste ettevõtjate vastuvõtmist turustusvõrku, kes ei olnud nõus teatavaid hindu kehtestama. Hageja *Metro* ei esitanud vastuväidet ettevõtjate SABA valikturustussüsteemi vastuvõtmiseks kehtestatud valikukriteeriumite kohta, mille suhtes komisjon oli määruse nr 17 artikli 2 kohaselt kohaldanud sekkumatustõendit, vaid väitis ainult, et süsteem viis hindade struktuuri külmutamisele jaemüügi tasandil ning seega hinnakonkurentsi kadumisele.

42. Hinnakonkurentsi piiramist tuleb aga vaadelda igasugusele valikturustussüsteemile iseloomulikuks jooneks, pidades silmas asjaolu, et spetsialiseeritud ettevõtjate võetavad hinnad jäävad paratamatult palju kitsamasse vahemikku, kui need oleksid spetsialiseeritud ja mittespetsialiseeritud ettevõtjate vahelises konkurentsisis. Seda piirangut tasakaalustab konkurents tarbijatele osutatavate teenuste kvaliteedis, mis ei oleks üldjuhul võimalik sobiva kasumimarginaali puudumisel, sest see võimaldab toetada nende teenustega seotud suuremaid kulusid. Seega on teatava hinnataseme alalhoidmine seaduslik, kuid ainult sel määral, kui see on rangelt põhjendatud selle süsteemi nõuetega, mille raames konkurentsil peavad säilima sellele asutamislepingus ette nähtud funktsioonid. Sellise süsteemi eesmärk on tegelikult ainult konkurentsi parandada, kui see on seotud muude teguritega peale hinna ja mitte heakskiidetud edasimüüjatele kõrge kasumimarginaali tagamisega.

43. Seega ei olnud õige AEG seisukoht, et ettevõtja nõusolek kehtestada hindu, mis võimaldavad saada piisavalt suurt kasumimarginaali, on seaduslik tingimus valikturustussüsteemi vastuvõtmiseks. Juba asjaolu, et tal oli õigus oma turustussüsteemi mitte vastu võtta ja selles mitte hoida ettevõtjaid, kes ei olnud või ei olnud enam suutelised pakkuma spetsialiseeritud kaubandusele tüüpilisi teenuseid, andis tema käsutusse kõik vajalikud vahendid süsteemi efektiivse kohaldamise tagamiseks. Sellises olukorras on hinnakokkulepe tingimus, mis on valikturustussüsteemi nõuetele selgelt võõras ja kahjustab seega konkurentsivabadust.

C – Vastuväidete objektiks oleva käitumise mittesüsteematisus

44. Selle väitega eitab AEG oma valikturustussüsteemi tavapäraselt ja tahtlikult ebaõiget kasutamist. Kui võtta arvesse tuhandeid edasimüüjaid, kes taotleavad süsteemi vastuvõtmist või selles juba tegutsevad, on AEG väitel lihtne aru saada, et selles esineb paratamatult keerdkäike. Isegi kui oletada, et need mõned üksikud rikkumisjuhud olid tahtlikud, ei saa nende põhjal igal juhul süsteemi õiget kohaldamist kahtluse alla seada.

45. Enne nende argumentide vaatlemist tuleb kõigepealt märkida, et, nagu komisjon on õigesti märkinud, ei tõenda vähesed rikkumised, milles AEG-d süüdistatakse, võrreldes kõigi juhtudega, mille suhtes süsteemi kohaldatakse, iseenesest rikkumiste süstemaatilisust. Valdav enamik edasimüüjaid on juba põhimõtteliselt madala hinna poliitika vastu ja nõustub üldjuhul meelsasti igasuguste algatustega, mis on suunatud kõrge kasumimarginaali alalhoidmisele, et tootja, kes soovib süsteemi ebaõigesti kohaldada, oleks sunnitud keelduma vastuvõtmisest või ähvardama surveabinõudega vaid sel juhul, kui ettevõtjad rakendavad väga agressiivset hinnapoliitikat.

46. Järelikult ei tarvitse rikkumiste suhteliselt piiratud arv tõestada nende mittesüstemaatilisust, ning võimalust, et vastuvõtmistingimusi võib olla süstemaatiliselt rakendatud vastuolus ühenduse õigusega, võib välistada vaid sel juhul, kui on määratud kindlaks, et AEG ja selle tütaretevõtjatel ei ole üldpõhimõtet, mille eesmärk on jätta välja liiga agressiivseid edasimüüjaid või mõjutada hindu.

D – Nõue, et AEG-le ei saa omistada käitumist, millele vastuväited on suunatud

47. AEG väidab, et talle ei ole võimalik omistada rikkumisi, mida võidakse kindlaks määrata, sest ta ei ole TFR, ATF või ATBG kehtestatud valikturustussüsteemi mitte kunagi iseseisvalt kohaldanud. Tegelikult ei ole võimalik omistada AEG-le „üldist turustussüsteemi” dokumentide põhjal, mis sisaldasid toimikus, mille olid koostanud ainult tema tütaretevõtjad ja mille koostamises ta ei olnud osalenud. Veel vähem saab ta vastutada oma tütaretevõtjate, komisjoni väitel toimunud, rikkumiste eest.

48. Komisjon vastab, et AEG kehtestatud süsteemi rakendasid liikmesriikides tema tütaretevõtjad TFR, ATF ja ATBG, kes alluvad hageja kontrollile, vastutavad tema ees süsteemi rakendamise eest ning on selles suhtes kohustatud täitma AEG juhiseid. Ta märgib, et TFR, ATF ja ATBG kuuluvad AEG Telefunkeni gruppi ning et näiteks TFR on tervikuna AEG Telefunkeni omanduses.

49. Nagu Euroopa Kohus on juba rõhutanud, eelkõige oma 14. juuli 1972. aasta otsuses kohtuasjas 48/69 *International Chemical Industries* (1972) EKL 619, „ei piisa asjaolust, et tütaretevõtja on eraldi juriidiline isik, selleks, et välistada emaettevõtja süüdistamine tütaretevõtja käitumises [...] nimelt, kui tütaretevõtja on küll eraldi juriidiline isik, kuid ei otsusta oma käitumise üle turul iseseisvalt, vaid täidab kõigis olulistest küsimustes emaettevõtjalt saadud juhiseid.”

50. Kuigi AEG ei ole vaidlustanud väidet, et tal oli võimalik oma tütaretevõtjate turustus- ja hinnapoliitikat otsustavalt mõjutada, tuleb siiski vaadelda, kas ta on seda õigust tegelikult

kasutanud. Selline kontrollimine näib aga ülearune TFR puhul, mis kuulub tervikuna AEG-le ja järgib seetõttu paratamatult samade organite kehtestatud põhimõtteid, kes määravad AEG põhikirja kohaselt ära ka tema põhimõtted.

51. AEG mõju ATF-le tuleneb kaudselt ATF 30. juuni 1978. aasta ettevõttesisesest märgukirjast, milles öeldakse, et turustaja, kellega ATF pidas selle vastuvõtmiseks läbirääkimisi, oli teadlik „Telefunkeni põhimõtetest, millega on õnnestunud hoida jaehinnad stabiilsed ja seega hoida alal sobivat kasumimarginaali jaemüüjatele”. Nimetus „Telefunken” näitab, et ATF viitas tegelikult kaubanduspõhimõtetele, mille algataja oli AEG, kellel oli ainsana võimalik kehtestada ühtsed põhimõtted, mida selle erinevad Telefunkeni toodete turustamise eest vastutavad tüarettevõtjad pidid järgima.

52. Mis puutub ATBG-sse, siis, nagu võib näha Belgia hulгимүүja Diederichsiga seotud dokumentidest, teavitas ATBG pidevalt TFR-i oma läbirääkimistest Diederichsiga (vt ATBG 19. ja 24. oktoobri 1977. aasta kirju). Lisaks sellele tuleneb neist dokumentidest, et TFR võttis Diederichsiga otse ühendust, et kaaluda võimalust tema tegevust korrastada, kuigi see Saksa turgu ei hõlmanud (vt TFR-i 29. septembri 1977. aasta märgukirja); et ta tõstas oma organisatsioonis probleeme, mis tekkisid seoses Diederichsi vastuvõtmistaotlusega (vt TFR-i 11. oktoobri 1977. aasta teleksiteadet), ning märkis lõpuks: „praegu ei ole põhjust hr Diederichsiga alustatud arutelusid jätkata” (vt TFR-i 28. oktoobri 1977. aasta märgukirja). Need faktid näitavad selgesti, et ATBG-l kahtlemata puudus AEG ja TFR suhtes iseseisev otsustamisõigus.

53. Seega tuleb järeldada, et TFR, ATF ja ATBG käitumine konkurentsi piiramisel tuleb omistada AEG-le.

E – Takistuste puudumine ühendusesisesele kaubandusele

54. Selle nõudega väidab AEG, et tema valikturustussüsteemi kohaldamisega ei ole iseenesest võimalik mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ja seega see ei kuulu asutamislepingu artikli 85 lõike 1 alla. See peab tema väitel paika ka sel juhul, kui määratakse kindlaks, et süsteemi on kohaldatud ebaõigesti.

55. Komisjon tunnistab, et AEG kehtestatud valikturustussüsteem ise ei sisalda sätteid, mis takistaksid eri liikmesriikide heakskiidetud turustajate vahelist kauplemist, ning ei saa sellisena ühendusesisest kaubandust kahjustada. Samas ta väidab, et just süsteemi väidetavalt ebaõige kohaldamine AEG poolt on võimaldanud suurettevõtjaid turustusvõrgust diskrimineerivalt kõrvaldada ja hoidnud ära märkimisväärsel määral kaubandust, mis need edasimüüjad oleksid võinud liikmesriikide vahel teostada.

56. AEG arvates näitab tegelike või potentsiaalsete tajutavate takistuste puudumist liikmesriikidevahelises kaubanduses esiteks TRF, ATF ja ATBG väga tagasihoidlik turuosa, ja teiseks asjaolu, et kõnealused ettevõtjad ei tegelnud liikmesriikidevahelise kaubandusega või ei olnud suutelised seda tegema, ja kolmandaks asjaolu, et värvitelerite kogu ühendusesisest kaubandust takistavad tõsised tehnilised raskused.

57. Seoses sellega tuleb märkida, et kui kaks esimest argumenti on seotud kõikide toodetega, mis kuuluvad nn viie punkti programmi, mis hõlmab selliseid tooteid nagu telerid, raadiod, magnetofonid, grammofonid ja audiovisuaalne materjal, siis kolmas puudutab ainult värvitelereid.

58. AEG argumenti TRF, ATF ja ATBG tagasihoidliku turuosa kohta ei saa kinnitada, kui arvestada, et igale neist äriühingutest kuulus oma riigis aastail 1973– 1980 vähemalt 50% elektrooniliste tarbekaupade turust. Nagu Euroopa Kohus on oma 1. veebruari 1978. aasta otsuses (kohtuasjas 19/77 *Miller* (1978) EKL 131) märkinud, on ettevõtja, kellele kuulub ligikaudu 5% asjassepuutuvast turust, „piisavalt tähtis ettevõtja, et tema käitumine võiks põhimõtteliselt kaubandust mõjutada”.

59. Mis puutub AEG esitatud teist argumenti, siis tuleb märkida, et potentsiaalsele kaubandusele takistuste tekitamise riski ei saa välistada puht selle väite põhjal, et ettevõtjad ei tegelnud või ei olnud suutelised tegelema liikmesriikidevahelise kaubandusega. Seoses sellega on tähtis rõhutada, et mitu otsuses mainitud ettevõtjat (näiteks Diederichs Belgias ning Auchan, Darty, Fnac ja Conforama kauplused Prantsusmaal) kohustusid tegelikult paralleelselt importima või olid valmis võtma seda kohustust. Saksamaa Liitvabariigi Ratio kauplusekett importis mitmel korral Telefunkeni tooteid Austriast tagasi ja oleksid kahtlemata teinud seda EMÜ liikmesriikidest, kui neist riikidest tagasi importimine oleks talle samu eeliseid andnud.

60. Igal juhul tuleb meenutada, et *Milleri* kohtuotsuse kohaselt, millele on eespool viidatud, ei välista ainuüksi asjaolu, et turustusvõrguga ühineda soovivad või sellega juba ühinenud ettevõtjad ei ole teataval ajal ühendusesisese kaubandusega tegelnud, võimalust, et nende tegevusvabaduse piiramisega võidakse takistada ühendusesisest kaubandust, kuna nii ühisturul tervikuna kui ka eri riikide turgudel võib olukord olla turu tingimuste või koosseisu poolest eri aastatel erinev.

61. Seoses värviteleritega on AEG väitnud, et tema turustussüsteemi kohaldamine ei oleks igal juhul saanud kahjustada paralleelset importimist Prantsusmaale, mis ei olnud praktiliselt teostatav Saksamaal (PAL) ja Prantsusmaal (SECAM) kasutatavate standardite erinevuse ning konverterite märkimisväärse hinna tõttu.

62. Komisjon on väitnud, et kuigi tehnilised erinevused võisid liikmesriikidevahelist kaubandust raskendada, ei muutnud need siiski seda kaubandust Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsusmaa vahel võimatuks.

63. Vastuseks Euroopa Kohtu esitatud küsimusele väitis AEG 28. jaanuari 1983. aasta kirjas, et kuni 1981. aasta septembrini oli televisiooni standard SECAM Prantsusmaal kohustuslik ning et seetõttu ei olnud praktiliselt võimalik ületada kaubavahetuses esinevaid takistusi, mis tulenesid Prantsusmaa ja Saksamaa Liitvabariigi standardite erinevustest. Ületamatud takistused olid ka impordil Saksamaalt Belgiasse, kuna Belgiale ette nähtud telerid tuli

varustada kaabeltelevisiooni süsteemiga, mis on seal laialt levinud, kuid mida Saksamaa Liitvabariigis ei ole.

64. Komisjon märkis suulise menetluse käigus, et asjaolu, et Verbinnen müüs Belgias Saksamaalt ostetud telereid, näitab selgesti, et nende telerite turustamiseks Belgias ei ole ületamatuid tehnilisi probleeme. Toimikust võib näha, et ka Diederichs importis Belgiasse Saksamaa Liitvabariigist pärit telereid.

65. Mis puutub värvitelerite importi Prantsusmaale, siis kuigi võib möönda, et see oli ringhäälingusüsteemide erinevuse tõttu piiratud (Prantsusmaal SECAM ja Saksamaal PAL), tuleb siiski märkida, et nagu komisjon istungil märkis, ilma et hageja oleks sellele vastu vaielnud, tootis TFR kõnealusel perioodil ka telereid, mis töötasid mõlema süsteemiga ning olid Saksamaa ja Prantsusmaa piirialadel eriti nõutud. Sellest asjaolust piisab, et järeldada, et AEG sai oma põhimõtetega mõjutada ka värvitelerite ekspordi Saksamaa Liitvabariigist Prantsusmaale.

66. Eeltoodud kaalutlustest järeldub, et argumente, millega sooviti tõendada, et vaidlusaluse käitumisega ei oleks saanud liikmesriikidevahelist kaubandust mõjutada, ei saa toetada.

III – Nõuded, et AEG vastu esitatud komisjoni vastuväited on alusetud

67. Komisjon kaebab, et AEG keeldus oma Telefunkeni kaubamärgiga toodete valikturustussüsteemi ebaõige kohaldamisega oma turustussüsteemi vastu võtmast teatavaid turustajaid, kes vastasid vastuvõtutingimustele, ning et ta määras otseselt või kaudselt heakskiidetud turustajate kohaldatavaid müügihindu, rikkudes sellega EMÜ asutamislepingu artikli 85 lõiget 1.

68. Komisjoni väitel ei olnud see diskrimineerimine ja müügihindade kindlaksmääramine üksikjuhtudel tehtud vead, mida oli teinud liiga innukas väline personal, vaid tahtlikult ja süstemaatiliselt teostatud rikkumised. Väidetakse, et TFR, ATF ja ATBG müügijuhtimisosakondade dokumentidest ilmneb põhimõtete olemasolu valikturustussüsteemi sellisel viisil kohaldamiseks, et saavutada ühenduse õigusega vastuolus olevaid eesmärke.

69. AEG eitab nii üldiste põhimõtete olemasolu süsteemi ebaõige kohaldamiseks kui ka komisjoni väitel mainitud üksikjuhtudel toimunud rikkumisi.

70. Kuigi vaidlustatav otsus on seotud ainult süsteemi praktilise kohaldamisega, tuleb kõigepealt vaadelda AEG üldiste turustuspõhimõtete iseloomu ja iseärasusi.

71. Komisjoni vastuväide turustuspõhimõtetele tugineb arvukatele dokumentidele, mis komisjoni inspektorid TRF, ATF ja ATBG ruumides kontrollimist läbi viies konfiskeeriti. Neist dokumentidest ilmneb kokkuvõttes selgelt, et AEG pidas kõrge kasumimarginaali alalhoidmist spetsialiseeritud kaubanduse säilitamiseks tingimata vajalikuks ning et kõrget

kasumimarginaali mittesaavaid ettevõtjaid tuleb automaatselt pidada võimetuteks osutama spetsialiseeritud kaubandusega kaasnevaid väga kalleid teenuseid.

72. Seda suhtumist ei saa pidada kooskõlas olevaks valikturustussüsteemi õige kohaldamisega, kuna ettevõtjatel minimaalse kasumimarginaali säilitamist ei saa iseenesest pidada selle süsteemiga taotletavaks eesmärgiks.

73. Eespool viidatud *Metro* otsusega, millele AEG oma suhtumist põhjendades tugineb, loodi tegelikult põhjuslik seos teatava hinnataseme alalhoidmise ja spetsialiseeritud kaubanduse säilimise võimalikkuse vahel seoses konkurentsi paranemisega, ning see võimaldab piirata hinnakonkurentsi ainult sel määral, kui see piirang näib vajalik konkurentsi tagamiseks teenuste tasemel, mida osutab spetsialiseeritud kaubandus. Kui neid teenuseid osutatakse aga ka odavate hindadega kaupluste spetsialiseeritud osakondades või muude turustusvormide kaudu, mis on selliselt korraldatud, et neid on võimalik osutada madalama hinnaga, ei ole minimaalse kasumimarginaali säilitamine põhjendatud, sest see marginaal ei taga enam konkurentsi, kuna mõjutab muid tegureid peale hinna.

74. Ka otsuses mainitud dokumentides ilmnev suhtumine ei ole vastuvõetav, kuna selle puhul eeldatakse, et arvestamata isegi kõrge hinnataseme alalhoidmise probleemi, ei ole uute turustusvormidega juba nende iseloomu ja korralduse tõttu võimalik spetsialiseeritud kaubanduse tingimusi täita.

75. See üldistatud hinnang ei ole vastuvõetav, sest mitte miski ei takista odavate hindadega kauplust korraldamast oma elektrooniliste tarbekaupade osakonna tööd selliselt, et spetsialiseeritud kaubanduse kvalitatiivsed tingimused oleksid täidetud. Valikturustussüsteemi kehtestanud tootja ei saa seega erinevate turustusvormide iseärasuste eelneva hindamise põhjal loobuda kohustusest kontrollida igal konkreetsel juhul, kas vastuvõtmist taotleja vastab spetsialiseeritud kaubanduse tingimustele. Lisaks sellele võib toimikust näha, et AEG oli sunnitud tunnistama, et spetsialiseeritud osakondi kalduti looma ka odavate kaupade kauplustes, ning isegi seda, et teatavatel juhtudel olid valikturustussüsteemi tingimused täidetud.

76. Seega tuleb järeldada, et komisjoni mainitud dokumendid tõendavad tegelikult turustuspõhimõtete olemasolu, mis on ajendatud nii soovist tagada heakskiidetud edasimüüjatele kõrge kasumimarginaal kui ka soovist takistada võimalikult palju uute kaubandusvormide võimaldamist, mida loetakse *a priori* spetsialiseeritud kaubanduse tingimustele mittevastavateks. Seega ilmnevad neis põhimõtetes iseärasused, mida ei saa tasakaalustada valikturustussüsteemi õige kohaldamisega.

77. Süsteemi ebaõiget kohaldamist AEG poolt kinnitavad pealegi mitu komisjoni mainitud üksikjuhtu.

78. Komisjon on jaganud üksikjuhud, mil AEG on oma valikturustussüsteemi meelevaldselt kohaldanud, kolme kategooriasse olenevalt väidetavat käitumist põhjustanud käitumise liigist:

- AEG seadis vastuvõtmise tingimuseks hinnakohustuse võtmise ja välistas automaatselt kõik, kes ei olnud valmis seda kohustust võtma.
- AEG kohaldas seda süsteemi territoriaalse kriteeriumi põhjal ja mitte nõutavate tingimuste kontrollimise tulemusena.
- AEG püüdis otseselt või kaudselt nõuda oma turustajatelt teatavate hindade alalhoidmist.

A – Ebakohase vastuvõtmisest keeldumise juhud

1. Saksamaa Liitvabariigis

a) Ratio kauplus

79. Komisjon märkis oma 6. jaanuari 1982. aasta otsuse punktis 16: „Ratio vastuvõtmisest keelduti mitte spetsialiseeritud osakonna väidetava puudumise tõttu, vaid kuna Ratio on odavate hindadega kauplus”. AEG väidab, et Ratio vastuvõtmisest keelduti vaid seetõttu, et see ettevõtja, eelkõige selle Kasselis asuv kauplus, ei ole kunagi vastanud spetsialiseeritud kaubanduse tingimustele.

80. TFR ja Ratio vahelisest kirjavahetusest võib näha, et keeldumist Ratio varustamisest Telefunkeni toodetega, mis kuulusid nn viie punkti programmi, ei põhjendatud kunagi viitega selle suutmatusele täita täpselt valikurustussüsteemi tingimusi. 29. juuni 1976. aasta keeldumiskirjas viidatakse vaid väga ebamääraselt asjaolule, et TFR oli võtnud otsuse vastu „pärast kõikide asjassepuutuvate küsimuste kaalumist” seoses artikli 85 lõikega 1. See põhjendus ei selgita mitte kuidagi, mille poolest Ratio spetsialiseeritud kaubanduse tingimusele ei vastanud.

81. Ratio 22. detsembri 1976. aasta kirjale, milles ta vaidlustas TFR töötajate teatavaid suulisi märkusi, mis tehti Ratio kaupluse külastamisel Kasselis 20. mail 1976, TFR ei vastanud ega põhjendanud ka kunagi, kas ja mil määral oli neid suulisi märkusi keeldumise alusena arvesse võetud.

82. Seega tuleb märkida, et TFR mitte ainult ei põhjendanud varustamisest keeldumist mitte kunagi, kui põhjuste esitamiseks mitte lugeda täiesti üldist ja ebamääraselt viidet asutamislepingus sisalduvatele konkurentsisätetele, vaid ei hakanud üldse arutama Ratio poolt mainitud ja vaidlustatud märkusi, mida TFR võis varustamisest keeldumise põhjusteks pidada.

83. Neil asjaoludel ei ole võimalik väita, et Ratio juhtum ei ole käsitatav näitena valikurustussüsteemi ebaõige kohaldamise kohta. Asjaolu, et Ratio ei esitanud hagi Telefunkeni toodetega varustamise saavutamiseks, ei saa tõlgendada selliselt, nagu oleks Ratio tunnistanud TFR keeldumise põhjendatust. Hagi esitamine ei oleks tegelikult olnud Ratio huvides, sest sellega oleksid kaasnenum üsnagi suured kulud, või siis seetõttu, et Saksa

õiguse kohaselt võib õigust saada varustatud kindlaks määrata vaid sel juhul, kui kõnealune ettevõtja tõestab, et tal ei olnud võimalik hankida kõnealust toodet teistelt tootjatelt.

b) Harder

84. Komisjoni otsuse punktis 17 märgitakse, et hulгимүүija Harder, kes oli turustusvõrgust välja jäetud, pidi sellesse tagasipääsemise tingimusena kohustuma mitte varustada odavate hindadega kauplusi või muud taolisi ettevõtjaid AEG toodetega ning mitte eksportima neid tooteid ühenduse teistesse riikidesse.

85. AEG väidab, et neid tingimusi on mainitud ainult Freiburgi müügiesinduse 15. detsembri 1976. aasta kirjas ning lihtsalt seda esindust juhtiva töötaja algatusel; need näitavad pealegi, et Harderi tagasivõtmise üle pidi otsustama TFR peakontor. Väidetakse, et kaks TFR juristide kirja, 29. augustist ja 7. septembrist 1977, näitavad, et Harderi varustamise peatamise, mida TFR oli otsustanud teha pärast arvukaid temapoolseid lepingurikkumisi, oleks võinud lõpetada ainult pärast seda, kui Harder oleks aidanud põhjendada standardse valikturustussüsteemi rikkumisi. Varustamist ei jätkatud, sest Harder ei täitnud neid tingimusi. Neil asjaoludel ei ole põhjust Freiburgi müügiesinduse ettepanekut arvesse võtta, sest TFR seda vastu ei võtnud.

86. Tuleb nõustuda, et toimikus sisalduvaid dokumente arvestades näis Harderi tagasivõtmata jätmise tulenevat ainult sellest, et Harder ei täitnud standardlepingus ette nähtud kohustusi selle rikkumise tagajärgede kõrvaldamiseks ning et kuna TFR pädevad ametiisikud ei ole oma arvamust avaldanud, ei ole tõendeid selle kohta, et kui Harder oleks eelnimetatud tingimused täitnud, oleks temalt veel kohustusi nõutud lisaks valikturustussüsteemist tulenevatele kohustustele. Seega ei saa Harderi juhtumit piisavalt tõestatuks lugeda.

2. Prantsusmaal

a) Auchan

87. Komisjoni otsuse punkti 23 kohaselt ei soovinud AEG Prantsusmaa tütarettevõtja ATF Auchanit mitte mingil juhul oma turustusvõrku vastu võtta. Auchan võeti väidetavalt vastu alles pärast seda, kui Auchan oli kohustunud kehtestama ATF soovitatud hinnad ning lõpetama igasuguse Telefunkeni toodete reklaamimise ajakirjanduses.

88. AEG väidab, et ta ei oleks saanud Auchanit enne vastu võtta, kui see kohustus mitte rikkuma konkurentsieeskirju.

89. Toimikus sisalduvad dokumendid ei kinnita mitte mingil viisil AEG väidet, sest need, nagu ATF 21. märtsi 1978. aasta märgukirgi, näitavad ainult, et Auchan oli „üks innukamaid allahindluste kasutajaid”, kes lasi hinnad väga madalale, kuid ei põhjenda ühegi tõendiga väidet, et need hinnad oleksid vastuolus riigi konkurentsialaste õigusaktidega.

90. Teisest küljest ilmneb ATF 20. oktoobri 1978. aasta märgukirjast, et ATF ja Auchani vahel oli võimalik sõlmida leping tingimustel, et Auchan „on nõus vastutasuks meilt hangete saamisele, mida tal on oma väitel hädasti vaja, kuna ta Grundigiga enam koostööd ei tee, võtma ajakirjandusest tagasi kõik meie telerite reklaamid ja pidama kinni meie soovituslikest hindadest, tingimusel, et linnas, kus tooteid müüakse, ükski kauplus odavamate hindadega ei müü, millisel juhul ta peaks oma hindu korrigeerima”. Auchan võeti 3. novembril 1978. aastal AEG turustussüsteemi.

91. Eelneva põhjal võib näha, et Auchan oli Telefonkeni kaupadega varustamise lepingu saamiseks valmis piirama oma vabadust hinnakonkurentsis, hoidudes kehtestamast linnas, kus tooteid müüdi, teistest ettevõtjatest madalamaid hindu. Selline kohustus muidugi ei vasta standardlepingu tingimustele.

b) Iffli

92. ATF 30. juuni 1978. aasta märgukirjas, millele on viidatud otsuse punktis 26, on tegelikult märgitud, et: „hr Iffli kohustub pidama kinni meie hindadest ja kinnitab, et ta ei ole valinud Telefonkenit mitte kaubamärgi hävitamise eesmärgil”.

93. AEG selgitused, mille kohaselt väljend „meie hinnad” viitab AEG müügihindadele hr Ifflile, ning kohustus „mitte hävitada kaubamärki” tähendab kohustust mitte müüa konkurentsieskirjadega vastuolus olevate hindadega, ei tundu tõele vastavat. Tegelikult ei oleks ATF kasutatud väljend „meie hinnad” kohe arusaadav, kui see viitaks millelegi muule kui jaemüügihindadele, ning väljend „kaubamärgi hävitamine” ei tähendaks üldjuhul mitte midagi muud kui müümist hindadega, mida tootja peaks tema toodete väljakujunenud mainet kahjustavateks. Seda seisukohta, mida toetab komisjon, kinnitab ka sama 30. juuni märgukiri, milles öeldakse, et Iffli oli küsinud ATF-lt selle ostutingimusi ning et ATF oli selgitanud talle oma hinnapoliitikat, eelkõige kriteeriume „jaemüügihinna arvutamiseks koos kõigi maksudega ja 25%-lise kasumimarginaaliga”.

94. ATF mure hinnakonkurentsi vältimise üle ilmneb ka sama märgukirja teisest lõigust, milles märgitakse, et: „pidasime Iffli kõrvalejätmise asemel paremaks korraldada Metzis Le Roi de la Tele, Iffli ja Darty vaheline kindlaksmääratud hinnapoliitika leping. Viimasel õnnestuks igal juhul Telefonkeni seadmeid saada ja me ei saaks siis enam tagada oma hinnapoliitika järgimist”.

3. Belgias

a) Diederichs

95. AEG väidab, et hulгимüüja Diederichsi vastuvõtmisest keeldumine (vaidlustatava otsuse punktid 36–39) põhines kaalutlustel, mis olid seotud Diederichsi suutmatusega täita spetsialiseeritud kaubanduse tingimusi.

96. Seda argumenti ei saanud toetada. Tegelikult ei ole ei ATBG ja Diederichsi vahelises kirjavahetuses ega TFR või ATBG sisedokumentides mainitud tingimusi, millele Diederichs oletatavasti ei ole vastanud, välja arvatud viide asjaolule, et Diederichs oli konkurentsieeskirjade vastaselt importinud Saksamaalt Telefunkeni lepingulisi kaupu, ning et heaskiidetud turustajaks vastuvõtmiseks peaks ta kohustuma tulevikus seda mitte tegema. Paralleelset importimist ei saa aga pidada konkurentsieeskirjade rikkumiseks, kuid kohustusega edaspidi sellist importi mitte teostada rikutakse selgelt ühenduse õigust, sest see võimaldaks tootjal riikide turge üksteisest eraldada ja minna sellega mööda kaupade vaba liikumise põhimõtte kohaldamisest.

97. Seega tuleb järeldada, et ainsad põhjused Diederichsi vastuvõtmisest keeldumiseks olid seotud erilise turustusstruktuuri alalhoidmisega eri riikide turgudel, nagu pealegi väga selgelt ilmneb väitest TFR 28. oktoobri 1977. aasta märgukirjas, et AEG-Brüssel oli „turustuspõhimõtete huvides Diederichsi vastuvõtmise vastu”.

B – Territooriumi kaitse juhtumid

98. Otsuse punktis 29 märgitakse, et ATF eraldas värvatud turustajatele konkreetseid müügiterritooriumid, mille piires ta lubas konkurentide täielikku puudumist Telefunkeni toodete turustamisel. Väideti, et AFT lükkas tagasi kõigi teiste ettevõtjate taotlused, kes soovisid selles piirkonnas turustusüsteemiga ühineda.

99. AEG väidab, et valikturustusüsteemi õige kohaldamine nõudis ATF-lt ainult negatiivset kohustust, mis seisnes spetsialiseeritud kauplemise tingimustele vastavate taotlejate süsteemi vastuvõtmisest mitte keeldumises, kuid kui mitte positiivset kohustust, mis seisnes kõikide neile tingimustele vastanud turustajate läbivaatamises, et veenda neid ühinema AEG-Telefunkeni valikturustusüsteemiga. Ta väidab, et sellises olukorras ei ole võimalik rääkida süsteemi ebaõigest kohaldamisest, kui ei tõestata, et vastuvõtutingimustele vastanud taotlejaid on territooriumi kaitsmise eesmärgil tagasi lükatud.

100. Küsimust, kas territooriumi kaitsmist on esinenud, tuleb vaadelda heaskiidetud edasimüüjatele nii teistelt piirkondadest tulnud algatuste vastu kui ka uute edasimüüjate teatavasse piirkonda vastuvõtmise vastu antud garantii seisukohalt.

1. Le Roi de la Télé juhtum

101. ATF 9. novembri 1972. aasta kirjast võib näha, et ATF leidis, et ta ei saa hr Iffli varustamisaotlust rahuldada oma turustusvaldkohustuste tõttu, mis ta on Metzis piirkonnas Le Roi de la Télévisioni ees endale võtnud. ATF-siseses 30. juuni 1978. aasta märgukirjas väidetakse: „Oleme teadlikud probleemist, mida see taotlus Metzis tekitab, pidades silmas Le Roi de la Télé senist ainumüügiõigust. Kuid otsus tuleb teha,” mis näitab, et Le Roi de la Télé oli tagatud territoriaalne kaitse juba enne valikturustusüsteemi kehtestamist 1978. aastal, ning et sellest loobuti alles siis, kui ATF asus Ifflilt saanud taotluse suhtes seisukohale, et taotluse tagasilükkamise vastu oli tugevaid finantsalaseid ja õiguslikke argumente.

2. Lama

102. Otsuse punktis 34 mainitakse, et ATF kirjutas 23. oktoobri 1978. aasta kirjas Pariisi hulгимүүжале Lama: „Hulгимүүжatele anname me üldjuhul teataval territooriumil faktiliselt ainumүүгигүсө, kuigi see on muutumas Scriveneri ringkirja silmas pidades ebaseaduslikuks”.

103. AEG väidab, et see kiri ei tõesta ATF erilist käitumist ettevõtja turustussüsteemi vastuvõtmise taotluse tagasilükkamiseks, et tagada territoriaalne kaitse heakskiidetud edasimүүжале, vaid et komisjoni tsiteeritud lausega sooviti lihtsalt rõhutada veidi liialdades, mis on kaubandusaruannetes tavaline, ATF valmisolekut kaubanduspartnerile vastu tulla.

104. Tuleb siiski märkida, et tegelikku ainumүүгигүсөст saab anda vaid sel juhul, kui välistada teised samas piirkonnas tegutsevad turustajad heakskiidetud edasimүүжатена. Tunnistades, et tegeliku ainumүүгигүсө andmine vastab tema äritavale, ning kinnitades oma kohustust Lama ees seda tava jätkata, tõendas ATF ise oma ebaõiget käitumist.

3. Radio du Centre

105. ATF kirjutas 2. märtsil 1978. aastal Radio du Centre'le, et tema ärilised eesmärgid värviteleviisooni ja raadio-elektroakustika sektoris 1978. aastal „kohustavad meid vaatama oma 1977. aasta lepingud läbi meie kaubamärgi jaotuse suhtes teie tegevusalal”. Kui ATF oli kohustatud Puy-de-Dome'i departemangus Radio du Centre ja Sneri ühise tegevuse korraldamiseks muutma Radio du Centre'ga sõlmitud lepinguid, on võimatu mitte järeldada, et nende lepingutega tagati Radio du Centre'le territoriaalne kaitse, mille tõttu ATF ei saanud samas piirkonnas teistelt ettevõtjatelt taotlusi vastu võtta.

4. Schadroff

106. Hulгимүүжа Schadroff Bourg St Andéolist kaebas, et üks hulгимүүжа Marseille'st oli teinud tema müügipiirkonnas pakkumisi, ning ATF kirjutas 13. aprillil 1979. aastal Schadroffile, et üks tema töötaja oli „palunud Marseille' hulгимүүжал lõpetada selliste pakkumiste tegemise teie müügipiirkonnas”, ja tuletas Schadroffile meelde, et sellel on „faktiliselt ainumүүгигүсө [...], mida me oleme alati kaitsnud, nagu me palju kordi oleme tõestanud”. See kiri näitab, et ATF võttis aktiivselt meetmeid, et takistada teisi heakskiidetud ettevõtjaid tungimast Schadroffile antud ainumүүгигүсө piirkonda.

C – Hindade mõjutamise juhtumid

1. Otsene mõju

a) Saksamaa Liitvabariigis

i) Suma

107. AEG Müncheni müügiesinduse 20. aprilli 1977. aasta märgukiri, milles ta mainis, et Suma oli lubanud „mitte dikteerida hindu, vaid kasutada mitte madalamaid kui turu madalamaid hindu, võimaluse korral aga seada end kusagile kaupluste keskmiste hindade ja madalaimate hindade vahele”, ei jäta kahtlust, et Sumat mõjutati piirama oma konkurentsivabadust müügihindade suhtes.

ii) Holder

108. Otsuse punktis 41 mainitud TFR 30. novembri 1976. aasta märgukirjas mainiti, et TFR oli „selgitanud Holderile üksikasjalikult turustuspõhimõtteid ja hindade kindlaksmääramise põhimõtteid”.

109. AEG on seoses sellega väitnud, et see juhtum puudutas vestlust TFR täiesti uue, kuid väga kalli seadme TRX 200 müügilaskmise üle. Vajaduse tõttu lasta see müügile väga ettevaatlikult tuli edasimüüjatele üksikasjalikult selgitada selle seadme turustamist ning hindu, mis võiksid selle kaubanduslikku edu kõige paremini tagada.

110. Isegi kui eeldada, nagu see tõenäoliselt on, et TFR ei andnud Holderile lihtsalt teavet hinna kohta, mis oleks uue seadme müügilelaskmiseks turusituatsiooni arvestades kõige sobivam, vaid et tema eesmärk oli tegelikult selle müügihinda kindlaks määrata, puudutab konkurentsieeskirjade rikkumine sel juhul vastupidiselt Suma juhtumile, milles hinnakohustus hõlmas kogu Telefunkeni lepingulist kaubavalikut, ainult lepinguliste kaupade kategooria üht mudelit ja seoses ühe väikese jaemüüjaga, mis tähendab, et see puudus kaotab suurema osa oma tähtsusest.

b) Prantsusmaal

i) Darty

111. Otsuse punktis 42 mainitud ATF-i 26. mai 1978. aasta kirjas viidati „Darty võetud kohustusele tõsta oma jaemüügihindu”.

112. Asjaolu, et Darty võetud kohustus seisnes müügi edenduskampaania lõpetamises Pariisi piirkonnas ning tema tagasipöördumises algsete hindade juurde, ei tähenda mitte mingil viisil, et ATF võetud meetmed selle tulemuse saavutamiseks ei ole käsitatavad hindade ebaseadusliku mõjutamisena. AEG väide, et sõna „kohustus” oli kasutatud ekslikult, kuna tegelikult oli tegemist Darty ühepoolse otsusega, ei ole usutav, seda enam, et Darty külastamine ühe ATF juhi poolt, nagu näitab selgesti 5. juuni 1978. aasta märgukiri, puudutas „värvitelerite hindu Pariisis”.

ii) Turustajad Pariisis

113. Eelnimetatud märgukirjas viidatakse seoses Pariisi piirkonnaga ka asjaolule, et „kõik” näisid olevat nõus 2. juunil 1978. aastal hindu tõstma ning et ainult FNAC ei olnud seda veel teinud, mistõttu hr Hondre ATF-st pidi FNAC-iga ühendust võtma.

114. AEG eitab, et väljend „kõik” võib viidata „ATF poolt varustatavatele hulгимүүjatele Pariisis”, nagu otsuse punktis 43 väidetud, kuid märgukirja kolmas pealkiri („Pariisis kasutatavad hinnad”) koos sõnaga „kõik” on vastuolus seisukohaga, et märgukiri puudutas ainult Darty't ja FNAC'i.

115. Neil asjaoludel võib AEG ja Pariisi piirkonna jaemüüjate vahelist hinnakokkulepet tõestatuks lugeda.

iii) Camif

116. Otsuse punktis 44 võetakse Camifi juhtumi aluseks järgmine lõik ATF-i 5. juuni 1978. aasta märgukirjast: „Pidades silmas asjaolu, et teatavad jaemüüjad, kaasa arvatud Darty, peavad Camifi tavaliseks kliendiks ja seega konkurendiks ning kalduvad seetõttu joonduma Camifi hinnakirjade järgi, võtsime kahel juhul meetmeid, et paluda hr Dechambre'il tõsta kaupade jaehindu oma 1978. aasta talvekataloogis”. Seda sõnasõnalist tsitaati silmas pidades näib AEG väide, et ATF kutsus Camifi üles hindu tõstma AEG 1978. aasta septembris toimuva müügihindade tõusu arvessevõtmiseks, väga ebaveenev.

iv) Cart

117. Otsuse punktis 46 mainitud 4. novembri 1977. aasta kirjas meenutab ATF Cartile nende kahe ettevõtja vahelist hinnakokkulepet ja rõhutab, et kuna Cart ei täida neid kohustusi, võib see ainult „meie ärisuhetele varju heita”. Ta lisab: „Oleme paratamatult märganud teatavate meie esindajate reageerimist, kuna neile tundub, et Cart müüb üliodavalt, selle asemel, et ergutada hindu kõrgel hoidma”. ATF küsib lõpuks Cartilt, kas ei oleks võimalik lõpetada vaidlusaluseid hindu sisaldava Carti kataloogi levitamist või see vajaduse korral tagasi võtta.

118. Palve hoida hindu kõrgel, mis oli 4. novembri 1977. aasta kirja eesmärk, ei ole mitte mingil juhul põhjendatav viitega vajadusele võtta arvesse hulgikaubandusele müüdavate hindade tõusu, mis toimus alles 1978. aasta septembris. Pealegi ei piirduta 21. juuli 1978. aasta kirjas, milles Carti sellest hinnatõusust teavitatakse, lihtsalt jaemüügihindade mainimisega, mida võiks seda arvestades kasutada, vaid lisatakse: „Vastavalt meievahelisele kokkuleppele palume teil võtta oma kataloogi avaldamisel arvesse eelnimetatud müügihindu ja käsitada neid miinimumhindadena”.

v) FNAC, Darty ja Grands Magasins

119. ATF 13. oktoobri 1978. aasta märgukirjas (otsuse punkt 45) pealkirjaga „Jaehinnad alates 18.09.1978” sisaldub järgmine lõik: „Me korraldame oma klientide Siege, „st Darty”, FNAC-i ja Grands Magasinsiga kõikide nende hindade kohaldamise 2. novembrist 1978”. Isegi kui see lõik on, nagu AEG väidab, seotud ainult hulгимүүgihindade tõusu

ülekanndmisega jaehindadele, jääb faktiks, et AEG avaldas teatavatele oma turustajatele survet hinnatõusu ülekanndmiseks niipea kui võimalik, ning isegi sõlmis nendega selle kohta kokkuleppe.

vi) Capoferm

120. ATF 3. aprilli 1979. aasta sisemisest märgukirjast võib näha, et jaemüügigrupid Capoferm/ Darty olid kohustunud ATF ees mitte kasutama jaehindade vähendamiseks ergutustasu, mis neile oli antud tasumiseks vanade telerite eest, mida võeti vastu uute telerite müügi edendamiseks.

121. Kuna see ergutustasu oli juba ATF esitatud arve hinnast maha võetud, kohustus turustaja tegelikult säilitama sama kasumimarginaali, kui klient annab vana teleri ära ja saab ergutustasu, ning ka teleri müümisel vana telerit vastu saamata. See kohustus, säilitada miinimumhind ka vana telerit vastu saamata, mil ergutustasu võib pidada lihtsalt turustajale antud eelisena, on käsitatav hinnakokkuleppena, mis ei ole ühenduse konkurentsioigusega kooskõlas.

c) Belgias

i) Verbinnen

122. Vaidlustatava otsuse punktis 39 viidatakse asjaolule, et Belgia jaemüüja Verbinnen esitatud teabe kohaselt oli ATBG palunud tal jaanuaris või veebruaris tõsta Telefunkeni teleri hinda Belgia selle osa jaehinnatasemeni.

123. Verbinnen poolt komisjonile kahes kirjas, 3. ja 27. novembril 1980, esitatud teave ei näita, et ATBG oleks avaldanud talle survet, et ta peaks teatavaid jaemüügihindu alal hoidma. 27. novembri kirjast ka ei nähtu, nagu oleks ATBG püüdnud sundida Verbinnenit kehtestama Telefunkeni kindlaksmääratud hindu. Verbinnen ise kasutab oma kirjas hollandikeelset sõna „voorstellen”, mis tähendab „ettepanekud”, ja seisukoht, et viitamine mitteametlikus vestluses hinnale, mida ATBG arvates oli võimalik teatavat liiki seadme eest võtta, oleks samaväärne ebaseadusliku surve avaldamisega hindadele, läheks liiga kaugele.

2. Kaudne mõju

a) Suma

124. Otsuse punktis 49 märgitakse viidates TFR-i 20. aprilli 1977. aasta märgukirjale, et Sumale oli lubatud preemiaks hea käitumise eest 2% käibelt, kuna ta oli ilmutanud hinnakonkurentsivastast vaoshoitust.

125. AEG on selgitanud selle preemia olemust erinevalt: 19. augusti 1980. aasta istungil väitis ta, et sellega hüvitati reklaamipinna kättesaadavaks tegemist kaupluseakendel ja

kauplustes; hiljem väitis ta, et see oli tegelikult ainult täiendav mahahindlus Sumale kui tähtsale kliendile .

126. Suma juht hr Waltenberger ise väitis 2. septembril 1980. aastal komisjoni ametiisikule, et: „AEG poolt 20. aprillil 1977. aastal läbirääkimistel Sumale pakutud 2%-line preemia hea käitumise eest” (vrd AEG selle kuupäevaga märgukirja) „oli ette nähtud selle eest, et AEG-d tuli põhimõtteliselt teavitada artiklist, millega reklaamikampaania oli seotud, enne reklaami ilmumist ajakirjanduses. Peale selle sõlmis AEG-Telefunken kokkuleppe, et Telefunkenit teavitatakse konkurentide pakutud eriti agressiivsetest hindadest ning Suma ei võta neid kohe üle, välja arvatud, kui on selge, et konkurentide kampaaniad on piiramatu kestusega”.

127. AEG juristide 15. oktoobri kirjas komisjonile, mis oli hr Waltenbergeri 29. oktoobri 1980. aasta teleksi kohaselt faktidega täielikult kooskõlas, eitatakse hindade mõjutamist, kuid tunnistatakse sõnaselgelt, et „preemiat” anti ametlikult tasuta teabe eest, mis Suma esitas Telefunkenile turul esinevate suundumuste kohta.

128. Isegi kui tõlgendada kõiki eespool esitatud väiteid AEG-le kõige soodsamalt ja Euroopa Kohus asuks seisukohale, et 2%-line preemia oli seotud lihtsalt Suma kohustusega teavitada TFR-i Suma enda ja teiste turustajate kehtestatud hindadest, võimaldas selline kohustus TFR-il kahtlemata kontrollida Suma kehtestatud hindu, sest viimane oli sõnaselgelt nõustunud, nagu on selgelt näha AEG Müncheni müügiesinduse 20. aprilli 1977. aasta märgukirjast, võtma konkurentide suhtes mõõduka hoiaku ja hõlbustama TFR sekkumisi, kui teised heakskiidetud turustajad kasutavad liiga agressiivset hinnapoliitikat. Kuna preemiaga seotud kohustus hõlbustas selliselt TFR-i kontrolli hindade üle, tuleb järeldada, et selle preemiaga mõjutati tegelikult kaudselt hindu.

3. Muud hindade mõjutamise üksikjuhud

a) *Wilhelm*

129. TFR küsis oma 22. juuli 1976. aasta kirjas Saarbrückeni müügiesindusele teavet Wilhelmi „väga häirivate hindade” kohta ja küsis, mis on „selle viimase hinnarünnaku” põhjused. Kuid vastupidiselt komisjoni seisukohale ei saa sellest kirjast järeldada varjatud palvet võtta alandatud hindadega müüva ettevõtja suhtes meetmeid, sest seda võib tõlgendada ka palvena kontrollida, kas Wilhelmi käitumine on õige. Tegelikult sai Saarbrückeni müügiesindus kirja mõttest just selliselt aru ja vastas 22. juulil 1976, et Wilhelmi pakkumised on osa normaalsest hinnakonkurentsist.

b) *Schlembach*

130. Otsuse punktis 51 mainitud 9. septembri 1977. aasta märgukirjas teatas TFR-i Kölni müügiesinduse juht, et tal oli olnud 8. septembril 1977. aastal jaemüügiettevõtja Schlembachiga „avameelne ja kohati tuline arutelu” tema ajalehes avaldatud Telefunkeni toodete reklaamide üle ning et ta oli selgeks teinud, et „reklaamide kordumisel nende suhted tunduvalt halvenevad”. Kuna AEG-l ei ole õnnestunud esitada tõendeid oma väite

kinnituseks, et kõnealuste reklaamidega on rikutud Saksa konkurentsioigust, tuleb väita, et ähvardused katkestada ärisuhted olid täiesti põhjendamatud ning mõeldud lihtsalt kõnealuse ettevõtja hindade ebakohaseks mõjutamiseks.

c) Gruoner, Sudschall ja Massa

131. Gruoneri, Sudschalli ja Massa juhtumeid mainiti otsuses ekslikult, kuna, nagu Mannheimi müügiesinduse 31. oktoobri 1978. aasta aruandest näha, olid need ettevõtjad müünud väga madalate hindadega, mida TFR pidas lõhestavateks, telerimudelit Imperial, mis Telefunkeni valikturustussüsteemi ei kuulunud. Sellistel juhtudel ei saa olla küsimust selle süsteemi ebaõigest kohaldamisest.

d) Kaufhof (Kassel) ja Hertie (Frankfurt)

132. Eespool viidatud 31. oktoobri 1978. aasta aruandes märgitakse, et väga madalate hindadega pakkumised, mida olid muu hulgas teinud Kaufhof (Kassel) ja Hertie (Frankfurt), olid turgu lõhestanud ning et „korra taastamiseks on vaja teha märkimisväärseid jõupingutusi”.

133. AEG väitel viitab see väljend jõupingutustele, mida oli vaja teha teiste turustajate, kelles olid nende kahe jaemüügi ettevõtja väga madalad hinnad ärevust tekitanud, veenmiseks, et Kaufhofi ja Hertie eripakkumised ei põhine eriti soodsatel tarnetingimustel, mida TFR neile pakub.

134. Kuna komisjon ei ole püüdnud seda punkti selgitada, ei saa eespool viidatud dokumendis sisalduvat küllaltki ebamäärase lauset pidada piisavaks tõendiks rikkumise toimumise kohta.

D – Järeldused üksikjuhtumite kohta

135. Komisjoni viidatud üksikjuhtumite läbivaatamise tulemusena võib teha järgmised järeldused:

a) Valikturustussüsteemi ebaõiget kohaldamist tuleb lugeda seaduse järgi piisavalt tõestatuks järgmistel juhtudel: Ratio, Auchan, Iffli, Diederichs (vastuvõtmiseks ebaõigete tingimuste seadmine); Le Roi de la Télé, Lama, Radio du Centre, Schadroff (territoriaalne kaitse); Suma, Darty, Camif, Cart, FNAC (hindade otsene mõjutamine); Darty, FNAC, Pariisi edasimüüjad ja Grands Magasins (hinnakokkulepe); Suma (hindade kaudne mõjutamine); ja Schlembach (katse hindu mõjutada).

b) Samas ei piisa komisjoni esitatud tõenditest konkurentsieeskirjade rikkumise tõestamiseks Harderi, Holderi, Wilhelmi, Gruoneri, Sudschalli, Massa, Kaufhofi (Kassel), Hertie (Frankfurt) ja Verbinneri juhtumite puhul, ning Mammouthi juhtumit ei saa arvesse võtta, kuna seda ei olnud vastuväiteteatises mainitud ning AEG-d ei olnud sellest enne otsuse vastuvõtmist teavitatud.

136. Eeltoodud kaalutlustest nähtub, et valikturustussüsteemi süstemaatiline ebaõige kohaldamine AEG poolt tuleb lugeda seaduste järgi piisavalt tõendatuks. Kuigi komisjon ei suutnud mitut üksikjuhtu tõendada, ei tekita see AEG ebaõige käitumise süstemaatilisuse suhtes kahtlust ega mõjuta rikkumise ulatust, mis on kindlaks määratud komisjoni 6. jaanuari 1982. aasta otsuses.

137. Euroopa Kohus leiab, et ta peab rõhutama sellise rikkumise raskust, mis seisneb valikturustussüsteemi kohaldamises pärast selle komisjoni poolset heakskiitmist vastuolus hageja võetud kohustustega, millest olenes valikturustussüsteemi kooskõla asutamislepingu artikliga 85.

138. Neil asjaoludel ei ole alust määrata trahvi muus summas, kui komisjon on määranud. Seega tuleb AEG hagi komisjoni 6. jaanuari 1982. aasta otsuse kehtetuks tunnistamiseks tervikuna rahuldamata jätta.

IV – Viivis

139. Tuleb veel vaadelda küsimust, kas AEG peab maksma trahvisummalt kuni selle tegeliku tasumise kuupäevani viivist.

140. AEG väitis menetluse käigus, et ühenduse õiguses puudub õiguslik alus viivise nõudmiseks.

141. Ettevõtjale on kahtlemata väga kasulik trahvi tasumist võimalikult edasi lükata, eriti väga suure viivisemäära korral. Kui asuda seisukohale, et ühenduse õiguses ei ole lubatud selle eelise kaotamiseks meetmeid võtta, julgustatakse sellega esitama selgelt alusetuid hagisid, mille ainus eesmärk on trahvi tasumisega viivitada. Võimatu on kujutleda, et asutamislepingu sätete koostamisel, mis puudutasid õiguskaitsevahendeid institutsioonide vastuvõetud meetmete suhtes, oleks kavandatud sellist mõju.

142. Sama põhimõtet väljendatakse ka Euroopa Kohtu kodukorra artikli 86 lõikes 2, mille kohaselt, kui Euroopa Kohus võtab vastu määruse menetluse peatamiseks või muu ajutise meetme võtmiseks, „võib määruse täitmise tingimusena nõuda, et hageja maksaks kautsjoni, mille suurus ja maksmise tingimused määratakse asjaoludest lähtuvalt”.

143. Eespool esitatud kaalutluste põhjal on selge, et AEG peab maksma komisjonile trahvisummalt viivist. Mis puutub seoses sellega makstavasse summasse, siis AEG ei ole komisjonile võlgnetava viivise määra ega viivise arvestamise alguskuupäeva vaidlustanud, mistõttu Euroopa Kohtul ei ole vaja selle suhtes otsust vastu võtta.

Kohtukulud

144. Kodukorra artikli 69 lõike 2 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna hageja on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista hagejalt.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

otsustab:

- 1. Jätta hagi rahuldamata.**
- 2. Mõista AEG-Telefunken AG-lt Euroopa Ühenduste Komisjoni kasuks välja talle määratud trahvi viivis.**
- 3. Mõista hagejalt välja Euroopa Ühenduste Komisjonil tekkinud kulud.**

Mertens de Wilmars   Koopmans   Bahlmann   Galmot

Pescatore   Mackenzie Stuart   O'Keefe   Bosco   Due

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. oktoobril 1983 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

P. Heim

J. Mertens de Wilmars